

COLUMN

De lol erin

Bijna iedereen die professioneel (en ook niet professioneel) bezig is met paarden, doet dat met ziel en zaligheid. Alles wordt ervoor opzijgezet. Het kost klauwen vol geld, bakken met tijd en bijna alle paardenmensen staan met paarden op en gaan ermee naar bed.

Dat geldt voor fokkers, voor ruiters, menners en rijders, voor hengstenhouders en ga zo maar door. Van de ‘paardenoverheid’ – organisaties als de KNHS en het KWPN – verwachten deze mensen eenzelfde soort bezieling.

Ik vind het jammer dat ik de afgelopen dagen (te) veel mensen heb gesproken die zich door die organisaties niet zo serieus genomen voelen als zij de paardenpassie nemen en dat hen dat de lol in het spelletje ontnemt. Omdat emoties (en een soms daardoor gekleurde waarneming) een grote rol spelen bij dit soort teleurstellingen, wil ik op deze plek geen voorbeelden geven.

Wel zie ik in bredere zin dat mensen in de top van de paardenverenigingen zich met gelijkgestemden omringen. Dat niet de kwalificaties altijd op de eerste plaats lijken te staan, maar het behoren tot een bepaalde kring of onderlinge connecties binnen de toplagen. Dat gebeurt in alle sectoren, overall in besturen (tot het landsbestuur aan toe), overall bij verenigingen, maar bergt grote risico’s – zeker voor verenigingen. Nog gevaarlijker wordt het als mensen in de toplagen elkaar gaan dekken als er fouten worden gemaakt. Op die risico’s wil ik wijzen. Zowel de KNHS als het KWPN zouden er goed aan doen om de breedte in de bestuurslagen te behouden, de breedte die de paardensport en -fokkerij in zich heeft. Zich te omringen met mensen die het juist níét met hen eens zijn. Die anders over zaken denken en als het gaat om de werkorganisatie vooral de juiste kwalificaties hebben.

Zowel het KWPN als de KNHS moet binnenkort op zoek naar nieuwe personen in leidende functies. De negen jaar voorzitterschap van Andries van Daalen (benoemd in december 2017) zit er na dit jaar op bij het KWPN. Cees Roozmond, die zes jaar voorzitter was van de KNHS en in maart 2024 ad-interim directeur werd, zit ondertussen ook alweer bijna twee jaar op die plek.

Op beide plekken moeten mensen komen met bijzondere vaardigheden. Inhoudelijke kennis en ervaring, bestuurlijke kennis en ervaring en leiderschapskwaliteiten. De mensen die dat verenigen zijn extreem zeldzaam. Maar ze zijn er wel. En ze zijn nodig. Om de boel bij elkaar te houden en te zorgen dat iedereen er lol inhoudt. Als u suggesties heeft: doe ze vooral aan uw vereniging.

Rick Helmink, redacteur
r.helmink@eisma.nl

Van: Paardenkrant-Horses.nl
Aan: Hans van Tartwijk, Bart Ducro, Bauke de Boer

Hans van Tartwijk, docent Hogeschool Van Hall Larenstein

Bart Ducro, assistent professor animal breeding & genomics, Universiteit Wageningen (met medewerking van research-collega Harmen Doekes)

Bauke de Boer, hengstenkeuringscommissielid Tuigpaarden en voormalig inspecteur en hengstenkeuringscommissielid KFPS

Het KWPN publiceerde in het KWPN Magazine over de ‘inteltgrens van vijf procent’. Is deze grens goed gekozen of moet hier nog verder over na worden gedacht? Is een vijfprocentgrens bij individuele paarden een effectieve maatregel voor het afremmen van de inteelttoename in de populatie?

Van: Hans

Het stellen van een vijfprocent-inteeltgrens bij individuele paarden is geen effectieve maatregel voor het afremmen van de inteelttoename in de populatie. Inteelt is namelijk niet erfelijk. Neem als voorbeeld United Touch S. De ouders van deze hengst zijn elkaars halfbroer en halfzus (beide zijn kinderen van Cantate Touch) en dus sterk verwant met elkaar. Vanwege de verwantschap tussen zijn ouders is United Touch S zelf ingeteeld. Zijn inteeltpercentage bedraagt 12,5 procent. Dat is hoog, maar als United Touch S vervolgens weer wordt gepaard met een niet-verwante merrie, is het product daaruit niet ingeteeld. Inteelt ontstaat namelijk alleen als er een verwantschap tussen de ouders bestaat. Gelukkig wordt United Touch S veelvuldig ingezet, want het is een hengst met bovengemiddelde kwaliteiten. Wat wel een effectieve maatregel is voor het afremmen van de inteelttoename in de populatie, is het goedkeuren van hengsten die laag verwant zijn aan de populatie. Het verwantschapspercentage is de verwantschap van een individueel dier (een hengst bijvoorbeeld) met de totale populatie. Dat is wat anders dan het inteeltpercentage van een individueel dier zelf. Een hengst met een laag verwantschapspercentage brengt genetisch materiaal in de populatie dat nog relatief weinig aanwezig is. Dergelijke hengsten worden ‘outcross’-hengsten genoemd.

Waarom stelt het stamboek dan toch een maximum aan het inteeltpercentage van de hengst zelf? De reden weet ik niet, maar het lijkt me dat het stamboek daarmee een signaal wil afgeven: namelijk dat inteelt een serieus risico vormt. Daar ben ik het mee eens, inteelt moet je nooit

bewust opzoeken, dan zoek je tegelijkertijd ook altijd risico’s op. Goed dus dat het stamboek dat signaal afgeeft, maar de keuze van het signaal zelf vind ik minder gelukkig. Dan over de hoogte van de vijfprocentgrens. De redenatie achter deze keuze is een internationale norm die geldt voor de maximale inteelttoename in een populatie per generatie. Deze norm is als het ware ‘vertaald’ naar het maximale inteeltpercentage dat een individueel dier zou mogen hebben. Maar voor dat laatste kun je eigenlijk geen harde grens stellen; inteeltpercentages van individuele dieren heb je het liefst zo laag mogelijk maar soms heb je geluk en is een (sterk) ingeteeld dier toch gewoon gezond. Als zo’n paard dan ook nog eens kwaliteit heeft zoals United Touch S of het is een outcross-hengst, dan maak je het jezelf onnodig moeilijk met een maximumwaarde. Verder zijn er in sommige (sub)populaties veel dieren met een hoog inteeltpercentage, denk aan de tuigpaarden. Wat mij betreft redenen die maken dat een maximaal inteelt-niveau voor individuele paarden geen gelukkig gekozen ‘signaal’ is.

Van: Bart

Bij inteeltbeheer spelen er twee belangen: (1) het belang voor de populatie en (2) het belang voor het individuele dier. Voor de populatie is het vooral belangrijk om de verwantschap tussen geselecteerde dieren te beperken, om zo de genetische variatie op langere termijn te behouden. Voor het individuele dier (op paringsniveau) is het belangrijk om de individuele inteelt te beperken, omdat elke procent inteelt het risico op erfelijke gebreken en inteeltdepressie verhoogt. Let wel: er zijn genoeg voorbeelden van paarden met

een hoge inteelt die helemaal gezond zijn, maar gemiddeld genomen verhoogt inteelt het risico op gezondheidsproblemen.

Of vijf procent inteelt een goede grens is, is dezelfde vraag als waarom in de bebouwde kom vijftig gereden moet worden. Waarom niet veertig, of zeventig? Bij veertig is het risico op ongelukken lager dan bij zeventig en kennelijk is bij een maximum van vijftig km/u het risico op ongelukken acceptabel.

De effectiviteit van een inteeltlimiet hangt onder meer af van de grootte van de populatie en of die gesloten is of niet. Het is een van de opties om de inteelt- en verwantschapstoename in de populatie te beperken en kan voor de korte termijn effectief zijn. Welke methode je ook kiest, het is van belang om de verwantschapstoename in de populatie te blijven monitoren en zo nodig het beleid bij te stellen.

Van: Bauke

Dit hangt van veel factoren af. Maar het klopt dat je liever niet boven de vijf procent wilt komen. Boven die

grens is een verhoogd risico. Je kan problemen binnenhaken bij een te hoog inteeltpercentage. Wij fokken Friese paarden waarvan de basis vanuit het verleden heel erg smal is. Daardoor zijn gezondheidsproblemen zoals dwerggroei en waterhoofd ontstaan. Inmiddels zijn hier goede testen voor. Maar er ontstaan in de loop der jaren ook steeds nieuwe problemen zoals een afwijking in de weke delen waardoor onder meer een aorta- of maagruptuur kan ontstaan of slokdarmverlamming. Hier is helaas nog steeds geen test voor. Omdat we steeds uit dezelfde vijver moeten vissen en het KFPS nog steeds een gesloten stamboek is, komen we hier zonder testen of outcross ook nooit meer vanaf. Dat is niet wat je wilt als stamboek, want voorop moet staan dat je een gezond paard wilt fokken. Bij het KWPN heb je meer mogelijkheden om inteelt te bestrijden omdat het geen gesloten stamboek is. Het is daardoor eenvoudiger om via een ander stamboek vrij bloed binnen te halen. Bij het KFPS vergeleken is het KWPN een gezond stamboek.

DE PAARDENKRANT

Informaticaweg 3
7007 CP Doetinchem
Telefoon redactie: (088) 29 44 900
E-mail redactie: paardenkrant@eisma.nl
Website: www.horses.nl/paardenkrant
ISSN: 2543-134X

Redactie
Melanie Brevink-van Dijk (contentmanager),
Esther Berendsen, Rick Helmink,
Tamara van de Krol, Jacqueliën van Tartwijk

Secretariaat
Kitty te Brake

Vaste medewerkers
Geert Bouius, Martina Berk, Johanna Faber,
Ria Hekkert, Ferry Hollander, Mirjam Hommes,
Ellen Liem, Christine Linneveever, Sandra
Nieuwendijk, Savannah Pieters, Peter Poppelaars,
Leontien Ruissen, Corine Schreuder, Jeroen Slot,
Marlien Smit, Petra Trommelen, Rosan Wilts

Abonnementen
Abonnementsovereenkomsten worden uitsluitend aangegaan door Koninklijke Eisma B.V., namens wie de uitgever de abonnementen verzorgt.
De Paardenkrant verschijnt zondag (nieuwsbrief) en donderdag. Daarnaast verschijnen per jaar een aantal themanummers en specials.

Koninklijke Eisma B.V. Abonneservice,
Postbus 20
1910 AA Uitgeest
Tel. 085-7991272
e-mail abonneren@eisma.nl.

Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan. Opgave via www.horses.nl/paardenkrant of via Abonneservice. Abonnementen lopen automatisch door, tenzij 30 dagen voor de vervaldatum wordt opgezegd.

Ook voor informatie over jouw lopende abonnement kun je contact opnemen met Abonneservice. Een proefabonnement stopt automatisch.

Abonnementenprijs (incl. btw)	
Paardenkrant print jaar*	€ 734,50
Paardenkrant online jaar:	€ 258,95
Paardenkrant online maand:	€ 22,95
Horses Premium jaar**:	€ 85,95
Horses Premium maand**	€ 7,50

*Printabonnementen België en overige landen op aanvraag.
**Horses Premium is gratis voor Paardenkrant-abonnees.

Commercieel manager:
Jeroen van der Molen

Advertentieverkoop
Telefoon Springertjes (088) 29 44 980
Cindy Haentjens (088) 29 44 980
E-mail verkoop.paarden@eisma.nl
Afsluitingsadvies: twee dagen voor verschijnen om 11.00 uur

Marketing
Lotte Wijnands (088) 29 44 981
E-mail marketing.horses@eisma.nl

Uitgever: Jeroen van der Molen
Directie: Egbert van Hes (alg. directeur)

Vormgeving en prepress: ZeeDesign, Witmarsum
Drukker: Mediahuis

Bezorging: PostNL
Bij klachten over bezorging: bel (085)7991272

Koninklijke Eisma B.V., waarvan dit vakblad onderdeel is, legt uw klantgegevens vast voor de uitvoering van de (abonnementen)-overeenkomst, of wanneer u in het kader van dienstverlening contact heeft met Koninklijke Eisma B.V. Ook als u dat niet expliciet heeft aangegeven kunt u per e-mail over gelijksoortige producten en diensten van Koninklijke Eisma B.V. worden geïnformeerd, tenzij u daartegen bezwaar maakt. Als u geen prijs stelt op informatie of aanbiedingen per e-mail dan kunt u dit aangeven op abonneren@eisma.nl.
Voor meer informatie verwijzen wij u naar het privacystatement op www.koninklijke-eisma.nl/privacyverklaring/.

Deze week het meest bekeken op Horses.nl

1. Wolvenconsulent krijgt waarschuwing voor onvoldoende bescherming pony's
2. Athina Onassis en Jan Tops tegenover elkaar bij Raad van Discipline
3. Daniël Mosterdijk stopt met Quality Stables in Oud-Gastel
4. KWPN Select Sale: Kampioen Tony Gold voor 345.000 euro verkocht aan Stal Brouwer
5. HK KWPN 2026: Springcommissie wijst dubbel zoveel hengsten aan en deelt vijf premies uit

